

Старац Јефрем
Катунакијски

РЕЧИ ПОУКЕ

Погледајте остала
издања
МИСИОНАРСКЕ ШКОЛЕ
СВ. АЛЕКСАНДРА
НЕВСКОГ

Послушање

Писала ми је једна
монахиња. Каже: "Старче,
чујемо да долазе Турци и
не знамо шта да радимо."
– А! слушај, чедо моје,
кажем јој. Ти немаш
послушности. Јер, да имаш
послушности, онда би
рекла: "Шта се то мене
тиче? Онако је како каже
Геронтиса (Старица). Је ли
ми М. Старица? Е, не тиче
ме се што год да каже М."
То је послушност. А ти, ако
у себи осећаш такав страх,

треба да имаш своју вољу.
Ти имаш своју вољу.

* * *

Врло добро знате да нам
наш старац (Јосиф),
исихаста и познавалац
умноsrдачне молитве, није
оставио у наслеђе као прво
исихију и умну молитву,
него нам је у наслеђе
оставио послушност и
општежиће!

* * *

Ако пажљиво следите
књиге светих Отаца,
видећете да су многи од
њих са лакоћом постали
светитељи, њихове су душе
постале свете, а нису
чинили велике напоре, нису
се жртвовали, нису се
подвизавали у
испосништву, него, шта?
Изабрали су послушност.

* * *

Послушност доводи човека
не само до телесног, већ и
до духовног бестрашћа.

* * *

Проникли сте одакле
потиче послушање. Од

Свете Тројице. Христос
каже: "Али не моја воља,
но твоја нека буде!"(Лк. 22,
42) Ту почиње послушање.
Зато, онај ко поседује
послушност, угледа се на
Христа!

* * *

Желиш ли да стекнеш
молитву? Желиш ли да ти,
када изговараш молитву
"Господе Исусе Христе",
сузе из очију теку
потоцима? Желиш ли да
живиш анђеоским
животом? Онда је
неопходно да ти увек буде
на памети: "Благослови" и
"нека буде благословено".
Послушање.

* * *

Велика борба човекова
састоји се у томе да не
верује својој помисли. Е,
Старац сада није ту, а ти
питај свога сабрата и
послушај оно што ти каже.
Није то мала борба да
згазиш своје ја, није то
мала борба. Али, не може
другачије. Ако хоћеш да

следиш правила монашка,
мораш добро да нагазиш на
себе.

* * *

Питале неке монахиње оца
Герасима Химнописца:

"Оче Герасиме, шта је то
слепа послушност?"

– Рећи ћу вам, каже он.

Игуманија ти каже:

"Евпраксија, донеси чашу
воде". Ти донесеш чашу

воде. Игуманија ти каже:

"Проспи је." Ти је проспеш.

"Трапавице, зашто си
просула воду?"

"Благослови", кажеш ти. Не
смеш да се оправдаваш и да
кажеш: али, ниси ли ми ти
рекла да проспем воду? То
никако. "Благослови", то је
слепа послушност.

Ако немаш слепу
послушност, не успињеш се
по духовној лествици.

Видиш ли како је то
објаснио старац? Слепа је
послушност када се не
оправдаваш. Не само пред
Старцем, него ни пред
својим сабратом. Јер, ни

пред својим сабратом не
треба да се оправдаваш, већ
увек треба себе да сматраш
незнатнијим од свих.

* * *

Онај ко има послушности
према своме Старцу, угледа
се на Христа, Који је имао
послушности према Оцу
Своме. Из тога следи, да ће
Бог да благослови онога
који се угледа на Њега.

* * *

Ако пођете нешто да
замолите Старца, пођите са
оваквом помишљу: ако ме
услиши, "нека је
благословено". Ако ме не
услиши, опет "нека је
благословено". Немојте
полазити са помишљу да ће
Старац да вас услиши, а
после, ако вас не услиши,
да се мрштите.

* * *

Дешава се понекад да,
рецимо, и ми, старци
можемо нешто да
погрешимо. Али ће теби,
ако имаш послушност при
томе, изићи на добро, а не

на зло! Никада послушност
не излази на зло, јер се
угледаш на Христа.

* * *

Ако си имао послушности,
ићи ћеш у рај, ако ниси
имао послушности, ништа
ти не помаже ни
умносрдачна молитва, не
помаже ти ни
причешћивање, не помаже
ти ни служба Божија.
Предодређен си за пакао.
Ево, и Адам, и Пророк
Јелисеј, и Агеј, сви ти
примери показују, рецимо,
да је Богу угоднија
послушност, него све
остале врлине. А остале
врлине само помажу.
Остале врлине не делају
онако као што дела врлина
послушања.

* * *

Рећи ћу вам да од нас
самих зависи да ли ћемо,
ону светлост коју носимо у
себи, благодат, можда
увећати, или ћемо је, може
бити, умањити. Ако је сада,
на пример, њена вредност

пет степени, сутра ћемо је
можда повећати на десет,
тридесет, педесет, или сто.
То зависи од нас самих и то
од самоодрицања, од
поверења, љубави и
поштовања које ћемо гајити
према Старцу. Од
послушности према Старцу
зависи колико ће се та
светлост увећати. Али, не
треба да гајимо послушање
само према Старцу, него
треба да будемо послушни
и једни према другима.

* * *

Блажен је онај брат који и
пре него што заврши своју
беседу, било Старац, или
његов сабрат, каже: "нека је
благословено". Брат ти је
рекао: "Дођи, оче, да ми
помогнеш овде", "нека је
благословено". Следи тај
пут, видећеш како ћеш се
осећати. Какав мир, какво
спокојство ћеш осетити!
Међутим, "Причекај пет
минута и долазим" ...

* * *

Сада ћу да вам испричам

шта ми се догодило, а реч је о ситуацији када се човек, рецимо, ослања на своју помисао, на своје просуђивање и не помишља да пита шта други мисли о томе.

У Каруљи је био један брат и каже ми: "Оче Јефреме, болестан сам, па дођи да ме причестиш." Ја му одговорим: "Доћи ћу тог и тог дана, после Литургије." Имам ја једну малу кутијицу, која се херметички затвара. Као и крст, ставим је ту у недра и кренем доле да причестим онога коме је то неопходно. Пре него што се свештенослужитељ сам причести, узме једну честицу, малу као зрно сочива, копљем меће натопљену честицу у кутијицу (Дарохранилницу): Тело и Крв. После са тим идеш и причешћујеш брата који то од тебе затражи.

Ја сам служио божанствену
Литургију онога дана.
Причестио сам се, а
заборавио сам да узмем
једну честицу. Ето,
заборавио сам. Е, и ја сам
човек, заборављам. "Брате,
стрпи се малчице, јер сам
заборавио." Кажем ја њему.
"Добро." Поново га
обавестим да ћу служити
Литургију тог и тог дана,
али да ћу бити доле, у
Каруљи. "Када савршим
Литургију доћи ћу да те
причестим." А он каже:
"Свакако понеси
дарохранилницу. Ако ме
видиш у цркви, причестићу
се тамо. Ако ме не видиш,
то значи да нисам могао да
дођем, да сам болестан, па
доћи да ме причестиш у
моју келију." "Нека је
благословено."

И кажем себи, оче Јефреме,
употреби то мало мозга
што ти је још остало. Зато,
да не бих заборавио овога
пута, ставим

дарохранилницу на
антиминс да ми буде пред
очима. Савршавам,
дарохранилница стоји тамо,
произносим отпуст,
савршавам Литургију. Али,
овај хоће да узме
благослов, онај хоће
благослов, опет сам
заборавио! Ама, шта је то?
Какво ме то зло снашло?
"Брате мој, извини, опет
сам заборавио. Идем горе
да служим Литургију и
вратићу се поново у
Каруљу да те причестим.
Морам самога себе да
научим памети. То ћу
учинити тако што ћу
направити тај напор да се
поново вратим овамо, јер
сам изгубио памет."
"Добро", каже брат.

И тако, попнем се у
Катунакију, поново ставим
дарохранилницу на
антиминс, да гледам у њу.
И гледам у
дарохранилницу,
савршавам Литургију, опет

исто. Ништа. Сети ме се
Господе, шта се то дешава
са мном, кажем себи. Шта
да кажем! Нека је
благословено, кажем.
Узнем, онда,
дарохранилницу у којој
држимо осушене честице:
осушили смо их на Велики
Четвртак, сада су као
двопек. Узнем, дакле, ту
дарохранилницу,
распрострем антиминос и
отворим кутијицу и
пажљиво завучем машице
да дигнем једну честицу.
Али не могу честицу да
померим. Подвучем
машице испод ње, упрем,
ништа. Не могу да је
померим. Ма шта је сад
ово? Одједном, одлети
честица и, срећом, падне на
антиминос. Уплашио сам се,
следио. Ама, кажем себи,
да се нису залепиле честице
за подлогу? Прегледам
остале честице, а, остале се
померају! Аха, сабрат има
неки грех! Зато непрестано
заборављам, јер је он

грешан. Добро. Узмем дарохранилницу, сиђем доле, у Каруљу, причестим га.

Онда му кажем: "Старче, морам да ти признам једну помисао, и као сабрат, а још више као духовник."
"Шта хоћеш да ми кажеш?"
"Треба да се исповедиш."
"Три пута сам се исповедио", одговори он брзо.

"Послушај ме, можда си нешто заборавио."

"Не", каже он, "три пута сам се исповедио."

А! Нисам то примио здраво за готово. Како говори, како се понаша! Нисам то примио здраво за готово. Да тако говори! Да се ја жртвујем, да му се обраћам као духовник... "Ма човек си, оче, мора да постоји нешто. Једном је тако отац Пајсије отишао на неко место где је живео неки монах Влах и дође му самртни час. Не предаје

душу, само види ђавола. А
каже му онај човек, који је
бринуо о њему:

"Видиш ли ђавола?"

"Да, ту је ђаво."

"А, оче, постоји грех који
ниси исповедио. Питај
ђавола какав грех имаш."

Упита га.

"Нећеш предати душу."

Одговори ђаво.

"Зашто, бре, ђаволе, нећу
да предам душу?"

"Зато што имаш грех који
ниси исповедио."

"Који грех?"

Не може да каже који грех.

"Прогони ме Марија.

(Мислио је на Пресвету
Богородицу, ђаволи је зову
Марија.) Не могу." Каже.

На крају, шта је испало.

Влах је некад био ожењен и
сва су му деца, чим се роде,
умирала. Најзад, када је
требало последње да се
роди, оде код неког мага,
он им нешто измађија, а
Влах то није исповедио.

Ђаво га је подсетио на то.

Онда је то исповедио. Чим

се исповедио одмах се
упокојио, умро.
И тако, причам ја то оном
сабрату и кажем му: "Човек
си, брате, зар си то
заборавио?" А он и даље:
"Три пута сам све
исповедио." А! Ја са њим
тако, а он мени стално
исто... На послетку му
испричам шта ми се
догодило. Знаш, шта ми је
одговорио?
"Знаш ли шта ми говори
помисао?" – рече.
"Шта ти говори помисао?"
"Говори ми да ти узмеш
комад хлеба, да канеш на
његу мало освештаног вина
и дођеш да ме причестиш."
"Спомени ме, Господе! Зар
тако нешто да урадим, оче,
зашто да то урадим? Добро,
могу тебе да не поштујем,
да те не волим, али да
учиним толики напор, да се
поново вратим из
Катунакије овамо доле и да
те причешћујем хлебом?"
Кажем ја њему. А шта је са
мојом савешћу, са страхом

Божијим, са...
Поверовао је својој
помисли. И ето, какве су
биле последице. То је
достигло такве размере, да
готово није био достојан да
се причести!
Зато, човек не сме да верује
својим помислима.
Послушност. Извадим из
главе своју памет и уместо
ње, ставим памет својега
старца. То је послушност.
* * *

То значи послушност. Да
ишчупаш своје мисли, и да
само слушаш шта ти каже
твој старац.
Монах: "Ја ћу да испричам
један други пример. Имам
послушање да после
Повечерја сакупим опрану
и суву постељину. Када год
то радим, не могу после
ноћу да спавам, јер због тог
послушања губим мало од
свог редоследа. Тужан сам
због тога и не могу да
спавам."
Старац: (Не разуме шта је
монах хтео да каже) И

онда? ...

Монах: Ја радо чиним то
послушање. Драге воље
одем и сакупљам
постељину, али знам да
нећу моћи да заспим рано,
довољно рано да бих устао
рано и успешно следио
правило. И због тога сам
жалостан. Како да се
излечим од те жалости?"

Старац: "То се лечи. Теби
се то дешава зато што
послушање није ухватило
корена. Ја не гледам како
ћу да се молим, већ гледам
како да вршим послушање.
Сабраћа су ти рекла: иди да
покупиш постељину. Нека
је благословено. Ти сада
умањујеш уобичајено
време за молитву зато што
сакупљаш постељину, за
неких, рецимо, пола сата.
Када поћеш да се помолиш,
Бог ће ти, за то
самоодрицање и за
послушност, дати
двоструку благодат. Да си
се молио ноћу, три сата,
стекао си благодат, рецимо,

од десет степени. Е, сада,
пошто смањујеш време
молитве, па се, уместо три
сата, молиш два и по сата,
зар ти мислиш да нећеш
наћи сладост у молитви?
Није тачно. Сладићеш се
много више, зато што си у
њу уградио основ
монашког живота, темељ
монашких правила. Овамо
смо дошли како бисмо
имали послушности, како
бисмо чинили послушања.
Послушање, то је основ
монашког живота."

Монах: "Ја верујем у то,
али у себи имам некакав
отпор, оклевање, које ми
све поквари."

Старац: "Е, ту треба да
победиш самога себе.
Победи самога себе."

* * *

Пре неки дан био је дан
пророка Јелисеја. Илија је
био одређен да помаже
Јелисеја за пророка уместо
њега. Помазао га је. Сада је
пророк Јелисеј требало за
свог наследника да остави

Гијезија. Али да ли је
Гијезије имао
послушности? Није. Када је
од њега отишао Неман из
Сирије, пошао је за њим и
рекао му да – знате ви ту
причу (2 Цар. 5) – и, дакле
каже му:

"Старац ме је послао да ми
даш нешто стајаћег руха."

"Узми."

"И злата."

"Узми и злата."

"И винограда."

"Узми и винограде."

И тако Неман отиде. А
Гијезије се врати, оде своме
старцу. А све оно што је
узео, Гијезије је сакрио да
не види старац. Толико
није имао памети Гијезије
да је мислио да нешто може
да сакрије од пророка.

А пре него што је Неман и
стигао до Јелисеја, поручио
му је Јелисеј: "Иди и окупај
се седам пута у Јордану", а
није га уопште ни видео,
"иди и окупај се", каже му.
"Узми новаца." Каже њему
Неман.

"Мени новац није
потребан", каже он њему,
"ја свој благодатни дар не
продајем за новац. Само ти
иди и окупај се."

А Гијезије се нашао
паметан да нешто сакрије
од Јелисеја.

"Где си био?" Пита га
Јелисеј, његов старац.

"На том и том месту."

"Шта си тамо радио?"

"Ето, имао сам нека посла."

Је ли говорио истину? Прво
издајство починио је када је
слагао Немана: мислио је
да његов старац то неће
сазнати. Друго издајство је
починио када је слагао на
питање где је био. Каже
њему пророк: "Ја сам био
на ономе месту где си ти
узео одећу." Трећи пут,
позвао га је пророк да се
покаје. Није рекао: "Старче,
благослови, опрости ми,
попустио сам пред
искушењем." Не, није то
рекао. "Е, онда", каже њему
пророк, "узми и губу
Неманову."

Три пута је пророк позвао
Гијезија на покајање. Ни
први, ни други, ни трећи
пут га није послушао. И
тако, дакле, пророк му
каже: "Узми и губу
Неманову."

Шта је остало Гијезију?
Изгубио и пророчки
благодатни дар, изгубио је
и здравље. Шта је он имао
сада од винограда и поља?
Када је човек здрав, све га
радује. Али, када је
болестан не треба му
ништа, болестан је. А када
си здрав, имаш све. Тако је
Гијезије добио губу,
изгубио је здравље, изгубио
је пророка: шта је
наследио? А постоји
изрека, "губа Гијезијева."
Не каже се губа Неманова,
него губа Гијезијева.

Старац
Рекао је старац, рекао је
Бог. Уста старчева, уста су
Христова.

* * *

Ако ти је старац рекао: "Не
бој се". Немој да се бојиш!

* * *

Ако расуђујеш о ономе што
ти је рекао старац, ниси
послушник, него онај ко
контролише старца.

* * *

Што више љубави,
самоодрицања, вере имате
према старцу, то више
добијате.

Када један отац у свету
умире а поседује,
претпоставимо, сто драхми.
Оставља за собом четворо
деце. Када од онога што
има, подели деци, свако
дете добија двадесет и пет
драхми. То је наследство
њиховог оца.

Са духовношћу не може да
буде тако. Не. Ако једно
духовно дете има вере,
самоодрицања, поштовања
и љубави према старцу,
рецимо, двадесет степени,
добиће духовности од
двадесет степени. Ако
друго духовно дете има
вере, самоодрицања,
поштовања и љубави према
старцу, рецимо, два

степенa, добиће духовности
за два степена. Трећи има
за осамдесет степени,
осамдесет степени ће
добити.

* * *

То исто каже и Јеванђеље.
Христос је рекао: "Који вас
прима, мене прима; а који
прима мене, прима Онога
који ме је послао. Који
прима пророка у име
пророчко, плату пророчку
примиће." (Мт. 10, 40–41)
То је духовност. Колико
љубави и поштовања гајиш
према старцу...

* * *

Знате ли колико силу има
метанија коју правите
старцу са речима:
"благослови, старче"? Не
можете ви то ни да
замислите. Зна само онај ко
то није чинио када је
требало.

* * *

Није благословено да
направиш ни један једини
корак, ако немаш благослов
од старца. Када добијеш

благослов од старца, не бој се ничега. Направи метанију, пољуби старцу руку, па иди и постани астронаут и путуј на месец: не бој се, јер те штити благослов, штити те послушност.

* * *

Знате ли шта значи Старац? Само ђаво добро зна шта значи Старац.

* * *

Рођени брат, али и послушник старца Јосифа, отац Атанасије, имао је колибу у Новом Скиту. Тамо је, пре њега, живео један старчић, ја сам га још затекао, али овај догађај о коме ћу да вам причам, десио се пре тога, о томе сам само чуо. Старчић је имао послушника. Тај послушник је, тако је Бог хтео, дошао само да би умро. Дан пре његове смрти, дођу демони и кажу му: "Ти си наш, сада ћемо да те одведемо у пакао зато што тако и тако..."

углавном како ђаволи
обично говоре. Момак се
узнемирио. Уђе к њему
старац:

"Чедо моје, зашто си
узнемирен?" – упита га.

"Старче, старче, отићи ћу у
пакао, дошли су демони да
ме узму, рекли су да ће
сутра у три сата доћи да ме
узму."

"Ах, чедо моје", каже
старац, "ти си послушник.

Када дођу демони, ти им
кажи: "Ја имам старца".

"Нека је благословено."

Тако је старац умирио
послушника! Следећег дана
дођу демони. "Зашто сте
дошли код мене", каже им
момак, "ја сам послушник,
имам старца." Чим је
изговорио "имам старца",
нестадоше демони! То је
старац.

* * *

Монах из неког манастира
дође у нашу колибу и каже:

"Ма, зар је старац
непогрешив? Никада није
крив?" "А, слушај, чедо

моје", кажем му, "ако тако
будеш мислио, никада
нећеш изићи на прави пут.
Јеси ли дошао овамо да
судиш о томе када старац
говори истину, а када
говори лажи?"

* * *

Ма, како се само
успокојава старчева душа
када послушник има
послушности! Колико се
успокојава! Како само из
дубине душе извире
спокојство и благослов:
"Бог, чедо моје, нека те
благослови" преплављује те
радошћу.

* * *

У последње време, сваких
петнаест, двадесет дана
видим старца Јосифа. Онда
му кажем: "Старче, тамо
где си сада, молиш ли се за
нас?" "Како да не", каже он
(а то све у сну), "молим се
и за вас." Пре петнаестак
дана, поново сам га видео у
сну. Пришао сам му и
пољубио га. А он каже: "Ја
сам твој старац." Видите

ли? Та духовна веза не постоји само овде, на земљи, већ се наставља и на небесима. Постоји и даље.

* * *

Има много начина да се још више сјединиш са старцем. Легнеш да спаваш – говорим вам онако како ја то радим – "благослов оца мога Јосифа", кажем и спавам. Будим се.

"Благослов оца мога Јосифа" и започињем молитву. Идем на пут, из Катунакије у Дафни, опет, "благослов оца мога Јосифа". Кувам, "благослов оца мога Јосифа". Кренем у Ватопед, имам слику старчеву у својој келији, пољубим је и кажем, "благослов оца мога Јосифа". То је тек почетак да постанеш сједињен са својим старцем. Као што умна молитва мало по мало очишћује човеково срце, па тако после и сам човек постане просветљен умном молитвом, тако,

изговарајући ове речи,
постепено, све више се
сједињујеш са својим
старцем.

* * *

Док читаш Божије Писмо,
што више духовне силе
имаш, више и добијаш. То
исто бива и када је старац у
питању. Говорио нам је,
али нам је говорио са
онолико духовности колико
је поседовао, а ми смо то
прихватили са онолико
духовности колико смо ми
поседовали.

* * *

Послушање ме је много
чему научило, а много сам
научио и као старац. Тако
је то. Да се жртвујем, само
да те видим, чедо моје, да
одеш у рај: то је мој рај, да
ти будеш у рају, а ја, нека
горим, нека горим. Тако је
то. Очинска љубав не може
да се мери. И као старац и
као послушник стекао сам
искуство. Четрдесет година
као послушник и петнаест
година као старац. Познао

сам и једну и другу љубав.
Очинска љубав, оче, много
је узвишена, много је
узвишена!

* * *

Благослов твојега старца
вреднији је него сва
васељена. Добио си
благослов од својега
старца? Не бој се нигде.

* * *

Око наше колибе засадио
сам много дрвећа. Али,
примило се само оно за које
сам добио пристанак од
старца. А сва она, за која
нисам имао пристанак
старчев, нису се примила.
Засадио сам лозу. Старац се
није са тим слагао. Ни једна
се садница није примила.
Засадио сам воћке, јабуке и
друго. Старац се није са
тим слагао. Примиле су се,
али нису биле плодне. Онда
их је узео старац Климис,
однео горе код своје колибе
и постале су велика стабла
и рађају на хакове. Он се
сада слади мојим јабукама.
Није се слагао старац када

сам их засадио ја. Засадио
сам и једну кајсију. За
седам година имала је само
два цвета. За седам година!
Добио сам их из расадника
из Солуна. Засадио сам
један дуд. Старац се са тим
сложио и сада једемо
дудиње више од месец дана
годишње. И са свим
осталим било је тако. Све
оно са чим се није слагао
старац, или сам морао да
ископам и да засадим на
другом месту, или није
напредовало, није се
примало, значи није имало
добар крај, зато што се мој
старац са тим није сложио.
Онај ко се ослања на
сопствене снаге у заблуди
је. Иди код духовника, па
ће он да те научи шта су
ђавоље сплетке, научиће те
којим путем треба да
ходиш да би се узнео на
небеса. Међутим, ако
ходиш сам...

* * *

Када видим пред собом
човека који ће да

противуречи, ја се
повлачим, да онај други не
би наставио даље: "Старче,
али тако..." Повлачим се.
Повлачим се да не би мој
послушник дошао у
ситуацију да ми каже:
"Старче, нећу моћи то да
учиним". Када то видим,
повлачим се да сам не
постанем узрок његове
непослушности. Рецимо да
је то неко унутрашње
расуђивање. Тако је то.
Међутим, постоји само
једно: Монаштво се заснива
на послушању. Окушао сам
се и у послушности и у
непослушности. Кушао сам
и једно и друго. Познао сам
да када човек има
послушности, има
спокојства, ни у чему се не
препушта помисли!

* * *

Успокојио си старца
својега? Успокојио си Бога.
* * *

Један је, пак, поверовао у
своју помисао. Поверовао
је у своју помисао и рђаво

је прошао. Старац после
Литургије каже:

"Седите, оци, да попијемо
чашу воде."

"Да."

"Старче, није добро то што
радиш. Оци ће ћутке да оду
у своје келије, у своје
колибе."

"Чедо моје, ти си
послушник. Зар си сада
почео да дајеш савете
старцу? То није добро.
Треба да кажеш, нека је
благословено, старче."

"Али, тако и тако и тако...."

Пограбио га је кушач,
избацио је старца из
његових мисли. Отишао је
у Каруљу. Погрешно је
вршио своје духовне
обавезе. Онда је отишао на
друго место. На крају је
остао сам. Наишао је неки
човек из Патре и каже ми:

"Оче Јефреме, да ли је тај и
тај свештенослужитељ?"

"Није" – кажем му.

"Када сам му закуцао на
врата, он отвори и пресени
ме крсним знаком, тако. Ја

му кажем: "Јесте ли ви свештенослужитељ?" "Баш сам савршио Литургију", каже он."

Видите ли? Поверовао је својој помисли, напустио је свога старца, напустио је суседе, сам се рукоположио за свештенослужитеља и тако завршио.

Зато човек не сме да верује у своју помисао. Имаш помисао? Одмах је кажи старцу. И онако како је Бог просветлио старца, тако послушај. Не веруј својој помисли. Јер, ђаволу се не жури: мало по мало, па те води куда он хоће. "Боље је поверити се, него ћутати."

* * *

Пет година ме нападао ђаво да напустим својега старца, папа–Никифора. Ни коракнуо нисам. Све док напад сам од себе није престао.

* * *

Ако ти бринеш само о себи, зар старац није тај који о толиким душама брине и

оне од њега зависе? Ти ћеш
му рећи своју помисао,
други ће му рећи своју
помисао, онај своју
помисао. И онда, шта
постаје старац? Да ли све те
помисли старац носи?
Разуме се, не носи их
старац, Христос их све
носи. Али, старац о њима
води рачуна.

* * *

Старац је извор мира, извор
благодати, извор спасења,
извор раја.

Послушник

Једном, давно, дође отац М.
у нашу колибу и сазида
један мали зид од опеке, а
убрзо после тога поче да
дува јак ветар. Он је, после
неког времена, поново
дошао у нашу колибу и, не
знам, можда је желео да се
нашали са мном, упита ме:
"Како то да се овај зид није
срушио?" Кажем му: "Рећи
ћу ти зашто. Када си ти
отишао, ја сам га
благословио и рекао, нека
има благослов твојега

старца и то га је одржало.
Ти томе ништа ниси
допринео."

Али нисам то хтео да
кажем. Овом причом сам
хтео да испричам, како је
његово лице синуло када је
чуо име својега старца.
Рекох тада себи како је тај
човек заиста добар
послушник.

* * *

Онај ко има послушности,
бива награђен, стиче венац.
И први (ко заповеда),
разуме се, али много чешће
послушник. Зато што је
послушник као сам
Христос, он подражава
Христа.

Самопосматрање
Не остављај себе ни
тренутка без надзора. У
сваком тренутку треба да
надгледаш, испитујеш и
надзиреш самога себе, да
ли си како треба.

Ти, као монах, ако си
ревнитељ, ако си
подвижник, треба да
надзиреш самога себе и да

испиташ какав си био тога
дана.

* * *

Болесника не прати само
лекар. И болесник прати
самога себе, да се увери да
ли су му лекови, које му је
преписао лекар, помогли,
да ли му се стање
побољшава. Не прати те
само старац. И ти сам треба
да пратиш себе.

* * *

Много пута сам питао
старца Јосифа како се
узвисио до толике
духовности. Он ми је
одговарао: "Рећи ћу ти.
Урањао сам дубоко у
"познај себе самога": шта
си ти? Ништа, ни колико
један црвић. Ништа.
Посетила те благодат
Божија, узвисила те, постао
си анђео. Напустила те
благодат, вратио си се на
исто." Да, али кажи ти
мени, како да привучемо
благодат?

* * *

Од вас зависи да ли ће ум

да вам буде трезвен,
спокојан. То само од вас
зависи. То не зависи од
кушача ако вас нападне, ни
од понашања вашег сабрата
у подвигу, или општежићу.
Ти сам си одговоран за
своје спасење, ти сам си
одговоран за своје не–
спасење. То од тебе зависи.
Када ти сам желиш спасење
и ревнујеш самога себе, све
долази по благослову.

* * *

Примећено је да првих дана
од доласка у
општежитељну обитељ
имамо много жара. Пазите
да вам тај жар не ослаби, да
се не угаси, јер то онда није
добро. Ако си у стању да
појачаш и повећаш тај жар,
онда си достојан похвале.
Под жаром подразумевам
жар у послушању, у
молитви, у
самоиспитивању, да си
будан за време службе
Божије, да те не ухвати сан
у келији, да надзиреш
самога себе. Све то се

сматра жаром. Ако се жар
охлади, онда не ходиш
добро. Зато се исправљај,
да се не охлади тај жар, та
топлина.

Благо оном брату који
одржи жар од почетка до
краја живота. Јер не знаш
колико година ћеш да
поживиш у манастиру.
Можда пет, можда десет, а
можда ћеш поживети
педесет година, не знаш
колико. Е, онај је достојан
похвале ко одржи свој жар
на врхунцу почетка до
краја живота.

Сабраност

У једном манастиру, нећу
да помињем име,
свештеник је кадио. А када
је стигао до једног
предстојатеља, није га
окадио. Предстојатељ му се
обрати када је кренуо даље:
"Оче, зашто ме ниси
окадио?"

"Старче, благослови, нисам
те видео."

"Био сам ту, у стасиду."

Каже му предстојатељ.

"Не, нисам те видео."
Остали, који су чули овај
разговор између
предстојатеља и
свештеника, рекоше
предстојатељу:
"Старче, свештеник је
прозорљив, добро зна шта
говори."

Предстојатељ је мислио...
мислио...

"Свештеник је у праву",
рече, "зато што нисам био
ту, био сам у једном
метоху."

Видите ли шта је помисао?

* * *

Свети Нектарије на Егини
рече једној искушеници
када је затражила да буде
постризана у монахињу:
"Чедо моје, иди напасај
овце, имамо неких пет,
десет овчица, иди и напасај
их."

"Нека је благословено."
Прође један дан, два дана и
искушеница каже светом
Нектарију:
"Старче, нападају ме
помисли. Дошла сам да

будем монахиња, а не
чобаница."

"Чедо моје", каже јој свети
Нектарије, "када кадим,
видим те у цркви."

Искушеница је напасала
овце, али њена помисао се
молила у цркви, па ју је
светитељ тако видео тамо.

* * *

На основу помисли се о
нама суди. Помишљу
постајемо бестидни,
помишљу постајемо бољи.
Монах нема делање, има
помисао. Помисао ти је
пошла рђавим путем? Ти си
одговоран. Рећи ћеш: али
људска помисао се не може
ухватити. Добро, али када
ти бежи, брзо је враћај
назад.

* * *

Мој старац је – чини ми се,
не сећам се добро – био већ
умро. Дође један монах
одозго, из Керасије, и каже:
"Док сам дошао догде, три
пута сам измолио Акатист
Пресвете Богородице."
Видите ли како се

подвизавају оци! Како се
подвизавају!

Светост – врлина – подвиг
Човек који хвали својег
ближњег, а самога себе
куди, узвисује се до
светости. Ако ти захтеваш
од другог да ти прави
метанију, зато што те је
ражалостио, ниси добро,
ниси у реду, не ходиш
путем монаха.

* * *

Светоотачке књиге кажу да
је авва Нистеро стекао глас
светог човека. Дође један и
каже му: "Коју врлину
поседујеш, па си се толико
узвисио?" А он одговори:
"Откако сам дошао у
манастир рекао сам себи да
смо магарац и ја исто.
Колико говори магарац
када га тучеш, толико ћу и
ја да говорим." То је било
основно: и да су га тукли,
рекао би "благослови".

* * *

Оправдавање није написано
у Светоме Писму.
Светитељи не само да се не

оправдавају, него
својеволјно трпе за друге.

* * *

Оче, не тако. Ти треба сам
себе да поправиш, а не да
чекаш на друге. Треба да се
подметнеш да те сви газе.

Онда си у реду. У
супротном...

Треба да се наоружаш
трпељивошћу. То је пут
Крста.

* * *

Човек, колико год да је
мудар, мора малчице и да
пита за савет. Ми нисмо
Богом дани. Не може бити
да постоји само Бог, па ти.
Можеш ли да добијеш
одговор од Бога? Е, дотле
још нисмо стигли. Али, да
питамо и неког другог. Да
питамо, да се посаветујемо.
Зар немаш никога бољег од
себе?

* * *

Треба да имаш стрпљења са
својим страстима, треба да
будеш стрпљив и са мојим.
Тако ћеш постати
светитељ.

Исповест – покајање
Не осуђујем те што си
починио грехове многе и
озбиљне, не, човек си.
Осуђујем те што се не
исповедаш. То осуђујем.
Пао си? Одмах код
духовника! Све реци
духовнику. И преподобна
Марија прво се исповедила.

* * *

У нашем суседству био је
неки Кипранин, па имао
послушника, који своје
родитеље није успокојио.
Када се замонашио, ни
свога старца није
успокојавао. И тамо, где
смо били, у Малој Светој
Ани, пошаље га старац
старцу Јосифу, да му
исприча своју помисао и да
му помогне колико год
може. Када је дошао тамо,
ми смо сви били тако око
старца, а он каже: "Ајде ти,
иди и ти, идите у своје
келије, а ти, дођи овамо оче
Јоване." И попне се са њим
у његову келију.
"Старче", рече Јован, "моја

душа плаче, плаче, плаче
као мало дете."

"Зашто, чедо моје, твоја
душа плаче?"

"Зато што", каже, "не
успокојавам својега
старца."

"А како знаш да не
успокојаваш старца?"

"Ето", каже, "тако, у
послушању."

"Чуј, чедо моје. Оно што си
покварио то ћеш и да
поправиш. Попустио си са:
"нека је благословено", са
снисхођењем и
самоодрицањем за свога
старца. Не тражи сада да
молитвом, или Божанским
Причешћем, оче, поправиш
своје грешке. Тамо где си
погрешио тамо да правиш
метанију, тамо да се
покајеш и поправиш.

* * *

Авва Памво, док је био
мирјанин, пошао је у крађу
смокава у комшијски
виноград. Када их је
приметио чувар винограда,
нагнуше да беже. Али њему

из мараме, у коју је ставио
смокве, испаде једна
смоква, и он, да је не би
изгубио, узме да је поједе.
Сам је о томе причао: "Кад
год се сетим те смокве,
дође ми да плачем."
Исто тако и ја, дође ми да
плачем, кад год се сетим
непослушности према
своме старцу. Као апостол
Петар, седнем и плачем.
Зашто сам био
непослушан? Зашто нисам
био послушан, па да
заслужим нешто?

* * *

Важно је ово: ако те гризе
савест, иди и прави
метанију: "Брате мој,
благослови, молим те да ми
опростиш, сагрешио сам."
То исправља твоју грешку.
Никада немој да занемариш
своју савест. Људи смо,
један другоме смо криви.
Или ти је нешто рекао, или
није урадио оно што си му
рекао, кад после долази
савест да те преиспитује.
Немој да је занемарујеш,

иди и са снисхођењем реци,
било брату, било старцу,
"благослови".

Благодат Божија
Благодат Божија је једна,
али се пројављује према
степену духовности сваког
појединог човека, према
степену духовности делује,
види се, да, види се! Ах,
како све у теби уздрхти
када видиш, када осетиш
благодат Божију! "Рекох:
богови сте, и синови
вишњега сви."(Псал. 82, 6)

* * *

О! Благодати, благодати!
Дођи нам, дођи, брзо дођи.
Колико се мења човек, како
се преображава, какав
постаје тај намучени човек,
када га посети благодат
Божија! Она, благодат
Божија, учинила је да
мученици, не само да не
осећају болове од мучења,
него да се радују што
подносе муке Христа ради.
"Јер Тебе ради усмрћују
нас сав дан; сматрају нас
као овце за клање."(Псал.

44, 23.) Али једно је да осетиш, а друго да читаш, или да разговараш о благодати Божијој.

* * *

Благодат Божија учинила је да Мотовилов, ученик Серафима Саровског, не буде у стању да гледа у светитеља због прејаког сјаја његовог блиставог лица. Треба ли још примера? Синови Израилјеви нису могли да задрже поглед на лицу пророка Мојсија, када је сишао са горе Синајске носећи две плоче закона, "дјело Божије"(2 Мој 32, 16), у рукама, јер "му се свијетли кожа на лицу"(2 Мој 34, 30), па је пророк морао да га покрије.

* * *

Има много тога на шта човек наиђе у животу. Много пута сам се питао, како су свети Оци, док су се молили, подизали руке увис? Нисам могао то да схватим. Када је дошло

време за то, онда сам
схватио.

Не можеш, оче, да се
уздржиш, када дође
благодат Божија, не
можеш. Ја никада у животу
нисам руке подигао према
небу. У души сам их
подигао много пута, као
син према Оцу.

Не можеш да се уздржиш.
Када те препуни благодат,
онда се изгубиш. Када
осетиш благодат, почнеш
да дрхтиш. Докле сам
стигао! Докле сам стигао!

* * *

Једном сам скупљао бадеме
у нашем крају, кад прелети
један авион, како је наше
место између два брда,
једно овде, а друго тамо, па
смо у клисури, одјекивало
је као мелодија, као хорско
појање. Брујање авиона
дошло је као мелодија, као
музика. Душа ми оде
одмах, увис, оде ми душа у
сретање Младенцу, како
каже, чини ми се, Апостол:
"А потом ми живи који

останемо бићемо заједно с
њима узнесени на облацима
у сreteње Господу у
ваздуху, и тако ћемо свагда
с Господом бити"(1 Сол, 4,
17). Тако из свог доживљаја
можеш да разумеш шта
мисли Апостол. Ако кроз
то не прођеш, разумеш
само делимично, не
разумеш у потпуности.
Схватиш тек када и сам,
рецимо, прођеш тим путем.
И кажем тада себи, ето,
зато Апостол каже:
"бићемо заједно узнесени".
Такве доживљаје не можеш
ти да изазовеш, они долазе
сами од себе. Сасвим би
другачије било кад би их
планирао, изучавао, писао о
њима, а сасвим је другачије
када долазе сами од себе.
Правио сам метаније. Дође
ми помисао: "Тамо где ти
правиш метаније, тамо су
ноге Христове." Паднем на
земљу и почнем да љубим
тло по коме је корачао
Христос, љубим и целивам
где је газио Христос. Ма, то

долази само по себи. То ти
је благодат, мој брате.

* * *

Не могу да се уздржим.
Зато причам. Као мрав,
када нађе тамо неку храну,
па иде, обавести цело
мравињак, рецимо, и дође
много мрава да поједу ту
храну. Као што свети
Златоуст каже: "Велико
теле, пуна трпеза, нико не
излази гладан." (мислим да
је то у похвалној беседи
Анастасију). Тако и ја, не
могу да то задржим за себе.
Тако је. То што сам нашао,
дођи и ти, дођите да се
наједете, овде је ризница!

* * *

Значи, благодат се преноси,
и посредством молитве и са
удаљености се преноси
благодат. Па, ако имам
лепу молитву, кажем,
старац се моли за мене овде
доле, па то и ја осећам.

* * *

Благодат долази, рецимо,
на тај начин. Када сам, оче,
заспао, видео сам пред

собом нешто шестокрило —
или је било шестокрило,
или многооко, не знам. Ја
то одмах пољубим. Када
сам то рекао старцу, он ми
рече: "Не, чедо моје, није
било многооко, било је
шестокрило горе на небу.
Благодат на тај начин
долази."

* * *

Када дође благодат,
заборављаш и невоље и
муке. Када дође жалост,
заборављаш на благодат и
кажеш, авај, Бог ме је
напустио. Не могу ни да се
помолим, ништа, Бог ме, на
неки начин, напустио,
отићи ћу у пакао. Када се
окренеш на једну страну,
заборавиш на другу; када
се окренеш на другу
страну, заборављаш на
прву. Тако је то. Е, тако се
човек увежбава у смирењу.
"Но благодаћу Божијом
јесам што јесам", како каже
Апостол (1 Кор 15, 10).
Вежба се човек у смирењу.

* * *

Много пута сам ушао у
цркву, у олтар, овде је Бог.
Некако то, да кажемо,
знаш. Много пута, када је
Литургију служио старац,
ја нисам: Е, или он, или ја.
Читава црква била је
уроњена у сладост, у мед,
рецимо. Старац је служио
Литургију, и ја сам осећао
благодат.

* * *

Када ме је мучио екцем,
нисам могао да седим као
што седим сада, већ сам
само могао да лежим. Ако
је била зима, био сам
покривен и јорганом и тако
сам савршавао правило.
Овако да седим, нисам
могао, а нисам могао ни да
стојим. Литургију нисам
могао да служим, нисам
могао, имао сам јаке
болове.

Док сам лежао тако, још и
јорганом покривен, осетим
у себи велику радост,
много радости. До тада
никада у животу, ни
пресењен благодаћу, нисам

осетио толику радост.
Радост је расла, расла и
некаква светлост у мени и
светлост ван мене, па
постадох и ја сав светлост.
Пресвета Богородице,
видећу и неког анђела сада,
а можда ћу угледати и
Богородицу, рекох себи,
толика радост.
После, тако, мало, по мало,
смањила се и угасила. Е,
престаде то и ухвати ме
сан. Заспим и видим, као
треба да буде парада царске
породице. Седео сам на
некаквом балкону и гледао:
пролазили су отворени
аутомобили и сваки принц
био је са својом породицом.
Е, кажем, зар ја, дете из
сиромашне породице,
монах пустињак, да будем
удостојен да све ово видим!
И пролазили су тако,
прошле су три, четири
породице, а онда, са неба
сину светлост, а ја чујем:
Сада долази Цар. На те
речи се пробудим. А,
кажем, нисам видео Цара!

Принчеве сам видео, али
принчеви у поређењу са
Царем, нису ништа.

* * *

Старац Јосиф нам је
говорио да ако идете у неку
кућу и ако сте у то време у
стању пресењености
благодаћу, можете да
одредите какав дух влада
том кућом. Ако, на пример,
у њој постоји дух
грабежљивости, или лажи,
или користољубља. То што
нам је говорио могли смо
само делимично да
разумемо. Како то сада
мисли старац, да одеш у
неку кућу и да проникнеш
какав дух у њој постоји? Не
изгледа ти невероватно, али
ти изгледа апсурдно. А,
заправо, то јесте тако.
Отишао сам једнога дана да
служим Литургију код
старца Јосифа. Тек што сам
ушао у његову келију,
рекох: "Старче, шта се овде
дешава?" Он упита:
"Зашто?" "Као да ми нешто
намеће тишину, старче."

Одмах ми се у души
створило такво осећање:
као да ми је нешто, на неки
начин, давало на знање да
ту, у старчевој келији,
влада тишина
(безмолвност).

"Рећи ћу ти", рече ми
старац Јосиф. "Сада је
Велика Четрдесетница, у
суботу ћемо да служимо
Литургију, причестићемо
се, обедоваћемо и
разговараћемо са оцем
Арсенијем, све до недеље
увече. У недељу увече
правићемо метаније. Целе
следеће седмице нећемо да
разговарамо.

Споразумеваћемо се
знацима. Доћи ћеш у
суботу, причестићемо се и
онда ћемо да разговарамо и
све остало као обично."

Тада сам схватио, на
основу свог сопственог
искуства, оно што нам је
говорио старац Јосиф.

* * *

Колико, о, колико је слadak
Исус! Сав је радост, сав је

љубав, сав је мир, сав је
спокојство, сладост,
усхићење. О, колико је
сладак Исус!

<п>Са грчког превела:

Лада Јагушт

<ут>Света Гора, Страсни
Понедељак 1976.

<пт>У Христу

Вољеној ми души

Мом чеду А.

Прошло је доста дана од
када сам примио твоје
писмо и нисам ти одмах
одговорио. Нисам могао
тада. Сада када сам мало
боље пишем ти.

Истина је једна: ти желиш
да постанеш невеста
Христова, али се још увек
колебаш, и ниси донела
коначну одлуку – срце се
твоје још није распламсало
љубављу.

За то те не осуђујем, не. За
једну другу ствар сматрам
те одговорном, и осуђујем
те.

Када неко хоће да положи
испит на факултету, на
пример на медицини, он

учи цело градиво из
медицине и бави се само
медицином.

Кад неко хоће да постане
теолог, учи теологију и
само то.

А ти, обзиром да желиш да
будеш невеста Христова, да
ли радиш тако? Односно,
да ли читаш књиге које
пишу о житијима
светитељки које су постале
невесте Христове?

У овом циљу послао сам ти
икону са нашом

Богородицом и дјевама
мученицама, дванаест
невеста Сина Њеног.

Да ли често боравиш, душо
моја, у манастирима
невести Христових, које по
читаву ноћ опевају свог
прекрасног Женика, а дању
опет чине исто у наставку
ноћи?

Да ли општиш са њима,
дете моје А., да ли причаш
са невестама Христовим?

Колико ли ти је тога само
рекао отац Ј.!

Дете моје, када чиниш

онако како ти пишем,
немогуће је да останеш
поколебана, неодлучна.
Када пак не чиниш тако,
наравно да ће мало–помало
спласнути твоја намера,
твој жар, и на крају ћеш
охладнети.

Зар ниси сазнала, ниси чула
шта се десило твојој
пријатељици М.? И да није
било бројанице оца Ј., она
би била потпуно
изгубљена. Но слава Богу,
ти ниси у положају М.
Написао сам ти био у свом
претходном писму да се у
теби одвија борба. Шта ће
победити: брак којем се не
надам, или
неискусобрачност, што ти
свим срцем желим.

Нечастиви, дете моје,
нањушио те је, схватио је
да желиш да се
замонашиш, те стога води
рат са тобом. И водиће,
зато што искуствено
познаје шта значи
Анђелски чин. Према томе
и ти, ако желиш ратуј са

њим овако како ти написах.

Уз многе очинске

молитвене жеље

<пл>Отац Јефрем

Света Гора, 15. јануар 1979

<пт>Љубљено моје чедо

Брате мој Х.

Целивам те братски у
многој љубави, молећи се
да ти наша Богородица
раскрили Свој покров и
покрије и тебе и А. и нашу
Малену.

Коначно се дохватих
оловке да вам пишем,
након толико дана, од када
сам примио ваш пакет. Све
је стигло у добром стању,
веома лепо.

Не знам одакле да почнем и
како да почнем.

Жељом нечастивога а
клетвом Божијом, прочуло
се за мене и моје име да
сам пророк Илија у
данашње дане, и многи свет
долази у нашу колибу да ме
види, да ми се диви, да ме
чује.

Ових дана постигао сам
рекорд у дописивању.

Стиже ми по пет, шест па и седам писама дневно.

Један ми каже: "Добро, оче, је ли ти одговараш на сва ова писма?"

Други ми каже: "Оче, имаш много поште".

И сам игуман А., и он ми је рекао: "Да не одговараш на писма".

Свет различит пише о својим проблемима, чак и владике саме траже одговора.

Једнога дана двојица владика дођоше да ме виде а ја прибегох код Даниловаца жалећи се.

Пишу ми не бих ли им помогао – и млади и стари, и девојке и жене, итд.

Много сам се уморио, и не знам где ће бити крај овој исцрпљујућој активности.

На Нову годину имао сам једанаест писама да пошаљем које нисам био довршио. Уз то сам имао још три–четири да напишем.

Долази један дан починка –

недеља, а ја не могу да
седнем да се одморим, јер
никако не завршавам са
писмима.

Једно само видим. Колико
се ја дајем, толико ме више
враг раздаје, открива ме.

Све у свему, не желим,
брате мој, да и тебе
смућујем, довољно је што
сам ја смућен.

Реци А. да не разумем шта
жели да јој кажем. Нека ми
напише подробније своје
мисли, да бих могао да
просудим.

Малена је добро? Како
само лепо пише.

<пл>Срећна Нова година

Свако добро

Љубим вас све

Јефрем

Света Гора, 10. јануар 1982

<пт>У Христу

Драго моје дете – чедо моје
К.

Са много братске љубави
целивам те, молећи се да
наша Богородица рашири
Свој свети покров и
покрије њиме тебе и целу

твоју породицу.
Примио сам твоје писмо и
видео шта ми пишеш.
Уобичајене ствари.
Ниси ти једини који ми
пише о томе.
Многи, имајући исте
проблеме, завршили су са
разводом, што се искрено
молим да те неће снаћи.
Драго моје дете, саслушај
ме. Желим да ме послушаш
и ствари ће кренути бољим
током. На ружан и груб
начин не може се ништа
учинити.
Враг се врагом не избија.
Лепим начином постићи
ћеш све, онако како желиш.
Када се на леп начин
обраћаш својој свекрви,
када идеш на посао и
пољубиш јој руку, када јој
донесеш мало коњака, када
јој донесеш пар чарапа,
мало мезета, кобасице и
слично, тада ће спласнути и
постаће јагњешце.
Када јој се пак сурово
обраћаш, или је затвараш у
њену собу као у затвор,

онда је природно да се
узгоропади, а њена ћерка да
се успротиви и да те
заплашује да ћете ићи на
суд.

А ти треба да знаш да ће те
суд ухватити, зато што си
ограничио слободу једнога
човека, своје свекрве.

И немој да мислиш да је у
данашње дане исто као
некада, када смо тукли
своје жене. НЕ!

Жена може да те пријави
суду и да се нађеш на муци.
Наша претходна влада,
Караманлис–Ралис, веома
је уздигла жену. Укинула је
мираз. Муж престаје да
буде началник породице.
Жена гласа. Жена постаје
министар, судија,
полицајац и толико тога
још, што ти знаш боље од
мене.

Према томе, мој К., не
прави се много храбар, јер
ће ти се све обити о главу.
Желим од тебе благост и
снисхођење. Промени свој
пут и видећеш и ти да је

истина ово што ти пишем.
Очински те љубим, молећи
се да благодат наткрије твој
дом и да се смирите. Амин.

<пл>Много топлих
очинских поздрава

Отац Јефрем
Из Катунакија

<пт>Мила и благословена
малена

и мудра учитељичице
Молим се да те Богородица
увек покрива и да те
просветљава.

Захваљујем ти, и то много,
што ми мало—мало, па
прекинеш мир, шаљући
овде своје штићенике, своје
ученике. Јуче су се
запутили за Лавру отац Ј,
отац Н. и твој штићеник.
Но циљ овога писма није
ово што ти написах, него
писмо које си ми послала
по г. професору.

У писму ми пишеш како се
"молиш Господу да ме
одмори од болова". Желим
да те замолим да се, барем
за мене, не молиш тако.

Него ти да молиш Господа

да ми дарује трпљење, а не
избављење. Свети оци уче
нас много чему, но више и
динамичније учимо из свог
сиромашног искуства.

И ово ти исповедам:

Пре шест година
отприлике, био сам у једној
атинској болници, због већ
познате моје болести,
екцема. Када сам изашао,
отишли смо да се
поклонимо светом
Нектарију на Егину.
Клањајући се његовој
светој лобањи, на тренутак
она замириса, и то сам себи
објаснио тиме да ме "чекају
многе тескобе", како је и
било.

Када смо се вратили у
Атину, у Калитеју, легох на
кревет и рекох оцу Ј.:

"Толико сам сморен да ми
се чини како ме стотину
људи премлатило".

Од тада па до данас, знаш и
сама, да сам годинама у
кревету.

Пре много година снашла
ме циста при самом дну

кичменог стуба и имао сам
страховите болове. Бедра и
мишићи од многог лежања
почели су страшно да боле,
да ме сврбе, то јест
најављивали су да ће ми се
ту отворити ране.

И ето ти муке изнова, и
нове ране – страшније од
првих.

Да легнем на десни бок не
могу – болови су били
неиздрживи.

Да легнем на леви бок не
могу – опет боли.

Шта ћу? И како ћу? Шта ће
са мном бити?

Опхрвавају ме, притискају
одвратне мисли, језиве.

Бог ме потпуно напустио.

Рана на нози, екцем, само
ли се развија и достиже
врхунац.

И у том мору тескобе, у
безизлазу, видим себе како
сам сам и како се очајнички
рвем са горким и
несносним таласима, и
видим, кажем, како ми се
сасвим примиче очај и како
ме дави. И сада, само што

се сећам тога, сав задрхтим
и стресем се од језе.

Својој братији не говорим
ништа. На очиглед сам
миран – питом, а изнутра
ме разара пакао. Томе ме је
научио наш свети старац.

Налазио се у рају или у
паклу, нема ништа да
испољаваш, него да
изгледаш бестрасан.

Ово стање држало ме шест–
седам минута, и тад, као да
чух неки танани глас који,
чим га разабрах, поче ми
говорити: "Таквим те хоће
Бог". Ја се одмах дозволах к
себи.

Тада и ја одговорих овом
гласу: Када ме Бог жели
оваквог, нека је
благословено. Само ми дај
и одговарајуће трпљење.

Потом сам отишао до
Богородичиног кандила,
више мртав него жив, узео
сам нешто уља и њиме
намазао болне делове на
телу два–три пута и тако се
излечих.

Но, године пролазе а ја сам

стално у боловима. Много
пута стишћем зубе,
мрмљам, не бих ли одолио
боловима, проводећи
бесане ноћи. Чини ми се да
ме сам Бог води кроз
искушење.

А сада стижем до главне
теме. Чуј ме, мала моја
учитељице.

Ево има већ седам–осам
месеци како ми се Бог
приближио, овога пута са
десне стране. Отворио ми је
духовне очи и увидех
колику корист имам од ове
ране, и каква ме награда
очекује, и шта добијам.

"Хвала ти Боже, по десет
хиљада пута.

Нећу престати да Те славим
колико је живота у мени;
нећу утихнути да Те
хвалим, да Ти се клањам, за
ову рану што ми даде.

Немерљива је, и
несхватљива по дубини и
по висини љубав Твоја,
коју ми раном објави, коју
ми у болу показа.

Слава слави Твојој – Слава

љубави Твојој – Слава
благоутробију Твојој.
Слава Твојој бескрајној
милости.

Слава Теби – Слава Теби –
Слава Теби.

Тамо, у тој рани Ти се
сакри.

Ма, толико ли си ме
заволео? Мене, смраднога и
смрдљивога.

Ма шта сам ја то добро
учинио па ме Ти толико
заволе, дајући ми ову рану?

Није ли то пример велике
Твоје љубави?"

Овај талас умилења држао
ме три дана и три ноћи, а
потом се повуче. Летео сам
од неизрециве радости,
пливао по мору духовног
благостања и свега
сличног.

И то држим за основу, за
темељ у различитим
тескобама, у разним
мукама овог претворног
живота, овоземаљског.

И у наставку ти кажем да
када имам бол, у себи се
више радујем. А када ми

болони сплашњавају
тужнији сам, но нисам
равнодушан ни према
исцелењу.

И тако, сада схватам из
личнога искуства зашто су
се светитељи радовали у
својим мукама. И зашто је
врхунски над свим
апостолима ликовео у
својим тескобама, у својим
болестима, на крсту.

И зашто свети Јован
Златоусти више хвали
вишебојца Јова у његовом
трпљењу које показа у
ранама својим, него у
његовом претходном
животу, који живљао по
Богу, праведно, милостиво
и гостољубиво.

Према томе, сада из свог
искуства разумем зашто су
светитељи били кушани у
мукама, опробавајући се у
својој љубави према Богу, и
зашто сам Бог каже: "Тесан
је и пун тескобе пут који
води у Царство Небеско"
(Мат. 7, 14).

Говорио нам је наш

блаженопочивши старац да
је читав његов живот био
свакодневно мучеништво.

Ретко се радовао а
дананоћно је туговао,
жалио и плакао.

Рећи ћу ти и ово. Мислим
да ми је Бог, тако чујем,
подарио велики дар, дајући
ми ову рану и ове болове.

Наиме радост плату нема,
док туга да. "Примио си
добра своја за живота"
(Лука 16, 25).

Према томе, управљајући
свој поглед ка овој плати,
уз помоћ Божију трпим.
Истина је да споља, мислим
телесно, патим, да болујем
и да трпим, али, у души се
радујем.

Но, наравно да не
занемарујем бригу око
исцелења, уз помоћ
различитих лекова, лекара,
одговарајућом исхраном, и
на било који други начин
на који ме упути мисао, не
бих ли био добро.

Јуче нам је у колибу, у
време Литургије, дошао

један одличан појац који нам је појао. И, како је он појао, ја рекох у себи: "Ти, оче мој, појеш, радујеш се и то приносиш Богу; ја пак трпим, болујем, и ја Богу приносим овај свој бол, не би ли ме помиловао".

Свако од нас, оно што има, то приноси Богу, но у многоне се радост од туге разликује, здравље од болести, и дан од ноћи.

Обзиром да кажеш како волиш Бога, сачекај пример Његове љубави, то јест Крст Његов. И ово ће ти дати у овом животу, овај поклон, који је љубав Његова.

По томе схваташ да те Бог воли – по мукама које ти даје.

Ако заиста желимо да будемо Његови ученици, не само на речима него и на делима, онда треба и ми, као што се Он, наш Вођа, попео на Крст, исто то да учинимо.

"Ко жели за мном да иде,

нека се одрекне себе и нека узме крст свој и нека ме прати" (Мат. 16, 2).

Крст подразумева муке, невоље и сузе.

У дан Суда, свако од нас ће оно што има, то јест оно што је претрпео у овом животу, показати.

И блажен ће бити онај који ће имати да покаже многа страдања – велики крст.

Нека ми Бог опрости на великој причљивости у овом писму теби.

Нека је благословено име Његово у векове.

<пл>Са очинским
молитвама

Отац Јефрем Катунакијски
20. јули 1989.

<ут>Света Гора, 13. мај
1990.

<пт>Драга моја душо,
брате мој Х.

Грлим те братски многим
љубављу

Овим писмом желим да ти
саопштим неке детаље о
молитви за нашег Н.

Први пут у свом животу –

пази шта ти пишем –
тачније од када сам дошао
на Свету Гору, нисам се
молио за ову душу као
прекјуче, то јест уочи дана
Вазнесења.

Свом снагом своје душе
плакао сам – жалио – викао
к Богу за њега.

Но најглавније –
најважније није то. Не,
није. Ствар је у томе што
сам видео како ме Бог чује.
Било је као да ми је Бог
говорио:

"Реци и ја те слушам".

Док раније???? Ох! Нисам
могао никако да се молим
за њега. Шта ли је то
урадио? Не знам.

Било је као да сам пред
собом гледао у једна
гвоздена, затворена врата,
добро забрављена. И кад
бих пошао да их отворим,
ја видим Бога како се гневи
– љути, и како се спрема да
ми да један шамар, но ја се
одмах повукох и рекох:
Благослови, погреших,
сагреших, тражим

опроштај.

Такав шамар сам био добио ономад када сам се молио за А., коју је био оставио С. Након тога, нисам могао да се молим за Н.

Али шта је требало да урадим, обзиром да ми је брат? За тебе да се молим пријатно ми је, али за Н. нисам могао.

Тако сам смислио следеће: Ујединио сам вас двоје – тебе и Н. у молитви, па како Бог хоће нека вам да свакоме шта је потребно. Тако сам чинио све до сад. Веома ретко сам се молио за вас понаособ.

Но сада ми се десило, на Вазнесење, да се молим за Н. посебно, и нагрнух на молитву за њега.

Укупно гледано, то је почело негде око Благовести, али сам се бојао да се приближим Богу, тако да сам се молио приближавајући Му се, а у исто време страхујући да ми не опали једну добру.

Сада пак видим да се све то
свршило, да је престало и
сада се смело приближавам
Богу.

Ово све пак ја објашњавам
овако:

Док је живео Н., Бог ме
није чуо зато што Н. није
мењао свој грешни живот.
Сада пак када се каје – што
је свакако касно – сада ме
чује, и тако верујемо да ће
милост Божија победити
његове преступе. Амин.

О осталим стварима
говорићемо лицем у лице.

<пл>Све вас љубим

Јефрем

Писана беседа, изречена на
монашком постригу

<пт>У Христу

Драгим душама

Желим, имам настројење да
кажем и ја пар речи, две
речи, као две паре
удовичине, поводом
монашења нашег брата Е.,
али ћу замолити вашу
љубав да не обраћа пажњу
на састав моје реченице, јер
сам неписмен. Године 1930.

завршио сам
деветогодишње
школовање, и потом толике
године проводећи на
стенама катунакијским, не
само да сам заборавио лепе
манере понашања, него ми
је тешко и да се изражавам
писмено грчким језиком, а
још више ми је тешко да
одржим беседу. Зато вас
молим да више обратите
пажњу на смисао, који ћу,
колико могу, покушати да
изрекнем. Зато се и
позивам на вашу благод.

Дакле, почињем:

– Како ти је име, монаху?

– Е. монах.

– Да си жив и здрав и да
угодиш Богу, анђелима и
своме старцу.

Оваква молитвена жеља је
уобичајена, она је једна
проста молитва. Али,
садржи велике дубине,
велики смисао, што све
почиње од старца, од
послушања, и опет се све
враћа старцу и завршава у
послушању. Духовник је

видљиви Бог.
Наш веома поштовани,
веома љубљени старац,
наш златни духовник,
слатки и свети старац, који
се издвајао по својој
изванредности,
побожности,
благочестивости, подвигу и
још више по расуђивању,
као и по многим другим
даровима који га красе, и
којима се реси
благомирисна његова душа,
то што је приступио
постригу за тако кратко
време, и примио велики и
анђелски чин, јасно
показује да твоје
достојанство, брате, твоје
васпитање и твој живот за
време искушеништва био је
такав да сте му угодили, да
нађе одаха међу вама.
И у наставку, и ми остали,
следбеници његови,
потпуно смо се сагласили
са његовом одлуком, са
његовим судом, као једна
душа раздељена на многа
тела, и сви ми заједно

желимо да верујемо, и у то
смо сигурни и пре-
сигурни, да твој жар, твоје
настројење, и твоја топлота
неће се никако умањити, и
неће се никако опустити за
све време твога земаљскога
живота, него има да се
увећава, да се разраста, и на
крају да и ви постанете
један изабрани сасуд
Светога Духа на велику
радост и срећу нашег
светог духовника и читавог
братства, а на понос Свете
Горе.

Нека си, дакле, љубљени
наш брате, оче Е., достојан
свог позива, наших
очекивања и наше најслађе
наде, радости, ходећи
калуђерским путем,
надзирући и посматрајући,
не свакодневно, него
свакога трена и сваког
тренутка трзаје свога
живљења, своје помисли и
кораке: куда иде?
Пењи се, драги наш брате
Е., по духовној лествици
неустрашиво и смело, и не

дај да те заплашује гнев и
јарост видљивих и
невидљивих борби који ће
те у свој обруч стезати, зато
што "већи је онај који је
међу нама, него онај који је
у свету" (1 Јов. 4, 4).

Али и свете молитве нашег
светога и богоносног оца, и
свих Светих Отаца,
стражиће за тебе, пратиће
те, како би из свих ових
борби изашао као победник
и овенчан венцем на част и
славу свог анђелског чина и
на радост свих нас. И
нашега краја и нашег
светог манастира.

Наоружај се, као тада
Давид, свим оружјем
монашког живота,
опонашајући и будући
потомак наших великих и
светих отаца Антонија,
Јефтимија, Саве, Пахомија,
а посебно, као послушник,
великог Акакија и
Доситеја, уздржавајући се
од јела, мотрећи на свој
језик, пазећи на своје руке
и посебно имајући

несаломиву веру и
самоодрицање, уз слепо и
беспоговорно послушање,
не само према нашем
старцу, но и према свим
оцима и браћи.

Ах! Послушање!

Послушање! Ти које си
Бога човеком учинило и
човека чиниш Богом!

Видео сам многе људе,
тешке осуђенике, који када
би крочили у монашку
арену, постајали би анђели
путем послушања –
напуштали би себе.

Исто тако, видео сам многе
врле људе који, када би
ступили у монашко
вежбалиште, следећи свом
суду и својој вољи, не
питајући за савет никога,
нити чак саслушавши било
ког, имали су крај не добар,
него срамотан.

Послушање се разврстава
на три степена:

а) имам послушање да не
би пао чинећи
непослушање

б) имам послушање да бих

примио плату—награду
в) имам послушање из
љубави

Последње послушање је
савршено послушање.

Послушник нема страха од
суда Божијег, зато што
воли свог духовника. И све
што ради, ради из љубави
према духовнику, а у
наставку према сабрату. И
колико у њему царује
љубав, не плаши се.

Колико воли старца, исто
толико воли и најслађег
Исуса.

"Савршена љубав изгони
страх" (1 Јов. 4, 18).

Дакле, драги наш брате Е.,
ако и ти желиш да се
зовеш, не само по речима и
по руху и по форми
подражаваоцем Исуса, него
ако желиш да будеш
уистину опонашатељ и
војник најлепшега и
најслађега нашега Исуса,
тад треба и ти, као што је и
Он, да се попнеш на крст.
А што то значи крст?
Трпљење у тескобама.

То показује и црнина коју
носимо.

Након Голготе дошло је
Васкрсење.

Мука рађа радост.

Монах не треба да се
радује, то му није на
корист.

Он треба увек да плаче.

Видиш ли монаха који се
весели, који се смеје, знај
да није добро.

Видиш ли монаха који јако
много говори, знај да није
монах.

Видиш ли монаха
суздржаног и ћутљивог,
знај да је уистину монах.

Светитељи се нису родили
као свети, него као сав
обичан свет. Али,
послушање које су имали у
различитим невољама
издигло их је и показало
носиоцима венаца.

Свакодневно су лили крв да
би примили духа.

Брате, немој да мислиш да
они нису били острашћени,
да нису водили борбу, да се
нису рвали са врагом, са

светом! Не. Пролазили су и они као и ми кроз све ово, али су имали мужествени ум и нису устукнули и нису посрнули пред страшћу. Прва пак препрека на коју свако наилази је његово "ја" – враг долази после. Немој мислити да је лако победити себе. Видећеш то сада када си обучен у анђелску ризу. Има да се бациш ничице на земљу, пред ноге отаца, говорећи "благословите", био у праву или не. Како ли је благословено то "благословите", од којег дрхти и којег се плаши враг, јер укида његову силу. Видећеш како се у теби уздиже једна читава гора Атос. Мили наш брате оче Е., знамо да си у свету био велики, док ћеш овде бити последњи од свих. Но, када победиш себе, онако како си се заветовао, видећеш да у томе лежи сва твоја

борба, сва твоја снага, сва твоја духовна сила, венац од пунога злата.

Враг силе нема.

Невидљива борба монаха лежи у томе да победи страсти у себи, себе. На почетку наићи ћеш на старог човека, као на другог Голијата, али имај смелости.

Доћи ће ти и благодат и постаћеш виши од својих страсти и од себе, и видећеш другог човека, новог Адама, а често и у бестелесном облику, са другим духовним видицима и у другом – духовном руху, који једе другу – духовну храну.

И потећи ће из твојих очију река суза, и радоваћеш се, и нећеш моћи да се наситиш захваљујући, појући и славећи Бога за ово твоје преобраћење.

Човек, колико се смирује, а и то долази послушањем и молитвом, толико више се приближава Богу, толико

више види себе грешним, и плаче и јадикује и тражи милост Божију – а друге људе види светима и анђелима.

Са друге стране, колико се човек удаљава од Бога, толико друге види нижима од себе.

Похитај дакле, брате наш оче Е., да пронађеш себе. Ако не пожуриш, нећеш наћи, и нећеш моћи чак ни да помислиш какве све срасти носиш у себи, а године ће пролазити и ми ћемо се само хвалити да смо толико и толико година провели на Светој Гори и ништа више.

И на крају ти кажем: Насилништво је на похвалу. И само Јеванђеље нам каже: "Ево Царство Небеско хита, и насилници ће га уграбити" (Мат. 11, 12), и свети Оци:

"Насилништво над природом је стално и стражарница чула је непрестано" (Лествица,

Говор 1).

Без силе нема напредовања,
али ни очишћења, ни вида,
ни осећаја.

Ми у сваком случају
верујемо да ћеш ти све ово
превазићи и издигнути се,
као владар својега "ја", и да
ћеш из овога века изаћи као
победник и трофејносац,
како би се узрадовао и
развеселио са најлепшим и
најслађим својим жеником
Исусом, у бескрајне и без
конца векове, у небеској
Његовој ложници. Амин.
Са грчког превела:
Јелена Фемић – Касапис
